

Құрметті студент!

2018 жылы «Техникалық ғылымдар және технологиялар - 5» бағытындағы мамандықтар тобының бітіруші курс студенттеріне Оқу жетістіктерін сырттай бағалау 4 пән бойынша өткізіледі.

Жауап парақшасын өз мамандығыңыздың пәндері бойынша кестеде көрсетілген орын тәртібімен толтырыңыз.

Мамандық шифры	Мамандықтың атауы	Жауап парағының 6-9 секторларындағы пәндер реті
5B073100	«Қоршаған ортаны қорғау және өмір тіршілігінің қауіпсіздігі»	1. Қоршаған орта туралы ілім 2. Экология және тұрақты даму 3. Тіршілік әрекетінің қауіпсіздігі 4. Радиациялық қауіпсіздік негіздері

1. Сұрақ кітапшасындағы тестер келесі пәндерден тұрады:

1. Қоршаған орта туралы ілім
2. Экология және тұрақты даму
3. Тіршілік әрекетінің қауіпсіздігі
4. Радиациялық қауіпсіздік негіздері

2. Тестілеу уақыты - 180 минут.

Тестіленуші үшін тапсырма саны - 100 тест тапсырмалары.

3. Таңдаған жауапты жауап парағындағы пәнге сәйкес сектордың тиісті дөңгелекшесін толық бояу арқылы белгілеу керек.

4. Есептеу жұмыстары үшін сұрақ кітапшасының бос орындарын пайдалануға болады.

5. Жауап парағында көрсетілген секторларды мұқият толтыру керек.

6. Тест аяқталғаннан кейін сұрақ кітапшасы мен жауап парағын аудитория кезекшісіне өткізу қажет.

7. - Сұрақ кітапшасын ауыстыруға;
- Сұрақ кітапшасын аудиториядан шығаруға;
- Анықтама материалдарын, калькуляторды, сөздікті, ұялы телефонды қолдануға
қатаң тиым салынады!

8. Студент тест тапсырмаларында берілген жауап нұсқаларынан болжалған дұрыс жауаптың барлығын белгілеп, толық жауап беруі керек. Толық жауапты таңдаған жағдайда студент ең жоғары 2 балл жинайды. Жіберілген қате үшін 1 балл кемітіледі. Студент дұрыс емес жауапты таңдаса немесе дұрыс жауапты таңдамаса қателік болып есептеледі.

Қоршаған орта туралы ілім

1. Жердегі тіршіліктің пайда болуы ағзалардан басталады:

- A) Прокариоттардан
- B) Көк жасыл балдырлар мен бактериялардан
- C) Трилобиттерден
- D) Автотрофтардан
- E) Омыртқасыздар
- F) Шаянтәрізділер

2. Жердегі тіршіліктің пайда болуы туралы гипотезалар:

- A) нөлдену гипотезасы
- B) панспермии гипотезасы
- C) креационизм гипотезасы
- D) анабиоз гипотезасы
- E) фагоцитоз гипотезасы
- F) биопоэза гипотезасы

3. Күн жүйесі тұрады:

- A) косты зат
- B) газ тәріздес заттар
- C) тірі зат
- D) ғаламшарлар
- E) сұйық зат

4. В.И. Вернадский бойынша биосфераның биогенді заттарына жатады:

- A) таскөмір
- B) мұнай
- C) акарицидтер
- D) фенол
- E) пестицидтер
- F) хлор органикалық тыңайтқыштар

5. Әлемде тұщы судың жетіспеушілігінің антропогендік себептері:

- A) адамзаттың суды пайдалануының төмендеуі
- B) судың кеңістік бойынша бірегей таралуы
- C) су сапасының жоғарылауы
- D) жерасты суларын тұтыну
- E) судың уақыт бойынша бірегей таралуы

6. Биосфера:

- A) Ғаламдық экологиялық жүйе
- B) Жердегі тіршілік тараған қабат
- C) Геосфераның негізгі қабығы
- D) Жербеті және топырақ жәндіктерінің жиынтығы
- E) Ғаламдық геокешендік жүйе
- F) Саналы адамдар сферасы

7. Мұнай құрамына кіреді:

- A) ақуыз
- B) амин қышқылдары
- C) көмірсутегі
- D) минералдар
- E) майлар
- F) қант

8. Гидрологиялық факторлар:

- A) Сәулелік
- B) Тұздылық
- C) Жарықтық
- D) Жер сілкінуі
- E) Ылғалдылық

9. Жануарлардың ылғалдылыққа байланысты бөлінуі:

- A) Галофиттер
- B) Жылылық сүйгіш
- C) Мезофилдер
- D) Геооксендер
- E) Гигрофилдер
- F) Ксерофилдер

10. Жердің озон қабатының жұқару себептері:

- A) дүниежүзілік мұхитта тұз концентрациясының артуы
- B) атмосферада фреондардың концентрациясының артуы
- C) атмосферада CO_2 концентрациясының артуы
- D) жауын-шашындардың түзілуі
- E) аймақтардың шөлейттенуі
- F) атмосферада галоген тұзушілердің концентрациясының артуы
- G) атмосферада хлорфторкөмірсутегі концентрациясының артуы

11. Қатты агрегаттық күйдегі зиянды заттардың атмосфераға тарауы жүреді:

- A) Тұз ерітінділерімен
- B) Азот оксидімен
- C) Канцерогенді заттармен
- D) Органикалық шаңдармен
- E) Бейорганикалық шаңдармен

12. Газды агрегаттық күйдегі зиянды заттардың атмосфераға тарауы жүреді:

- A) Канцерогенді заттармен
- B) Бейорганикалық шаңдармен
- C) Органикалық шаңдармен
- D) Көміртек диоксидімен
- E) Азот оксидімен
- F) Сілтілермен
- G) Тұз ерітінділерімен

13. Су ортасын оттегімен толтыратындар:

- A) Органикалық қосылыстардың ыдырауы
- B) Балдырлар
- C) Биосфералық айналым
- D) Химиялық реакциялар
- E) Фитопланктондар

14. Ауылшаруашылығындағы судың басты ластану себептері:

- A) Қатты дауыл
- B) Гидротехника
- C) Автокөлік
- D) Суармалы егістіктерді шамадан тыс суару
- E) Мал шаруашылығының шайынды сулары
- F) Минералды тыңайтқыштардың шайылуы

15. Тұщы су көздерін ең көп ластайтын кәсіпорындар:

- A) Мұнай өңдеу орындары
- B) Құрылыстық саябақтар
- C) Қорықшалар
- D) Қорықтар
- E) Демалыс орындары
- F) Сәулеттік орындар

16. Топырақтың деградацияға ұшырауының негізгі себептері:

- A) Қазба байлықтарды ашық әдіспен өндіру
- B) Ормандардың қысқаруы
- C) Өнеркәсіптің қарқынды дамуы
- D) Жерді көлденеңдеп жырту
- E) Жұқпалы аурулардың таралуы
- F) Топырақтағы тірі ағзалардың жойылуы
- G) Топырақ эрозиясы

17. Топырақтың химиялық құрамы келесі құрылымнан тұрады:

- A) ксилол
- B) пара бензол
- C) азот
- D) фосфор
- E) калий

18. Топыраққа зиян келтіретін басты антропогендік факторлардың түрлері:

- A) Рекультивация
- B) Суландыру
- C) Мелиорация
- D) Эрозия
- E) Химиялық ластану
- F) Шөлейттену
- G) Агроөнеркәсіп

19. Радиоактивті сәулелер тудыратын аурулар:

- A) Қатерлі ісік аурулары
- B) Гипертония
- C) Сәулелі аурулар
- D) Ісік аурулары
- E) Тұмау
- F) Аллергия
- G) Анемия

20. Сапасына шарауыз су жаппай жұқтырудың себебі болуы мүмкін:

- A) Дизентерия
- B) Ісік
- C) Гепатит
- D) Грипп
- E) ЖИТС
- F) Лейкемия
- G) Холера

21. Заманауи кезеңде Қазақстан Республикасының алдында тұрған ғаламдық мәселелер:

- A) шөлейттену
- B) демографиялық жарылыс және халықты азық-түлікпен қамтамасыз ету
- C) озон тесіктері
- D) қышқыл жаңбырлар
- E) озон қабатының жұқаруы
- F) көмілген радиоактивті қалдықтар

22. Қазақстанның «Экологиялық апат аймағы» аталған жерлері:

- A) Іле – Балқаш бассейні
- B) Астана
- C) Арал маңы
- D) Арал
- E) Семей полигоны аймағы

23. Экологиялық қауіпсіздік:

- A) тұлғаны, мемлекетті сыртқы мүмкін болатын соғыс қаупінен қорғау
- B) кез-келген шаруашылық іс-әрекеттің қоршаған ортаға әсерінің деңгейін зерттеу
- C) мемлекеттің мәдени мұрасының қауіпсіздігін қамтамасыз ету
- D) қоршаған ортаға антропогендік және табиғи әсерету нәтижесінде туындайтын мүмкін болатын қауіптен тұлғаны қорғауды қамтамасыз ету
- E) мемлекеттің қаржылық қауіпсіздігін қамтамасыз ету
- F) қоршаған ортаға табиғи әсер ету нәтижесінде туындайтын мүмкін болатын қауіптен мемлекетті қорғауды қамтамасыз ету
- G) пайдалы қазбаларды тиімді пайдалану бойынша шараларды әзірлеу

24. Атмосфералық ауаны ластайтын тұрақты нысандар:

- A) Егістіктер
- B) Темір жол торабы
- C) Жерасты сулары
- D) Зауыттар мен фабрикалар
- E) Мұздықтар
- F) Қозғалмайтын технологиялық қондырғылар
- G) Автокөліктер

25. Қазақстан Республикасының тұрақты даму концепциясында халықаралық келісімді жақсартуға арналған ұстанымдар:
- A) Халықаралық қаржыландыруға басшылық жасау
 - B) Қазақстанның шекаралық концепцияларына қатысуы
 - C) Экологиялық заң, бағдарламаларға халықаралық стандарттарды енгізу
 - D) Экологиялық жобаларды қаржыландыру үшін шарттар жасамау
 - E) Биологиялық алуан – түрлілікті сақтау

Қоршаған орта туралы ілім
ПӘНІ БОЙЫНША СЫНАҚ АЯҚТАЛДЫ

Экология және тұрақты даму

1. Қоршаған орта деградациясы құбылысының мәнісі:

- A) Табиғи орта жағдайының нашарлауы
- B) Температураның төмендеуі
- C) Ылғалдылықтың өзгеруі
- D) Табиғи экожүйелердің бұзылуы
- E) Температураның артуы
- F) Атмосфера қысымының төмендеуі

2. Б.Коммонер заңдары:

- A) Биогенді энергия заңының максимумы
- B) Барлық тіршілік көзі бір жаққа жоғалып кетуі керек
- C) Адамның кейбір әлеуметтік-экономикалық қажеттіліктері ауыстырылады
- D) Теориялық-экологиялық әсер ету заңы
- E) Бәрі бір-бірімен өзара байланысты
- F) Табиғат бәрін жақсы біледі

3. Сарқылатын ресурстар:

- A) Көмір
- B) Мұнай
- C) Күн энергиясы
- D) Климат
- E) Табиғи газ

4. Гетеротрофтарға жататын ағзалар:

- A) Жануарлар.
- B) Бұталар.
- C) Фитопланктон.
- D) Арамтамақтар.
- E) Жыртқыштар.

5. Тіршілікке ұмтылудың қисық сызығын құру мақсаты:

- A) Особьтар иммиграциясының төмендеуі
- B) Особьтың өлім-жітімін реттеу
- C) Популяция динамикасы заңдылықтарын зерттеу
- D) Особьтар популяциясының тіршілік ұзақтығын бағалау
- E) Уақыт аралығында тірі қалған особьтар санының графикалық тәуелділігін анықтау

6. Қоректену – бұл:

- A) Коменсализм
- B) Нейтрализм
- C) Анаболизм
- D) Аменсализм
- E) Заттарды тұтыну үдерісі
- F) Ағзаларды қажетті заттармен қамтамасыз ету
- G) Энергия тұтыну үдерісі

7. Биогеоценоздардың негізгі көрсеткіштері:

- A) Өнімділік.
- B) Ендік.
- C) Тұрақтылық.
- D) Ұзындық.
- E) Күйзеліске тұрақтылық.

8. Табиғи экожүйелер мысалы:

- A) Шөл
- B) Урбожүйе
- C) Орман
- D) Қала
- E) Зауыт
- F) Агрожүйе

9. В.И. Вернадский бойынша биосфера құрылымындағы заттар бөлінеді:

- A) Тірі немесе қайта өңделіп ұшырауынан қалыптасатын
- B) «Жердің ақпарат қабығы»
- C) Топырақ ластануынан қалыптасатын
- D) Биосфера ластануынан қалыптасатын
- E) Техногенді заттар

10. Биосфераның жүйе ретіндегі негізгі ерекшеліктері:

- A) Сусыз жүйе
- B) Энергия сырттан түсетін ашық жүйе
- C) Жабық жүйе
- D) Қарапайым жүйе
- E) Ауасыз жүйе
- F) Реттелмейтін жүйе

11. Адамның биохимиялық қызметі өз қажетіне планетаның жанама, биогенді және тірі заттарын осі мөлшерінде пайдаланудан көрінеді:

- A) Транспорт
- B) Продуценттер
- C) Саңырауқұлақтар
- D) Жануарлар
- E) Өсімдік
- F) Микробтар
- G) Ауылшаруашылық

12. Тірі заттың газдық функциясы:

- A) Уытты газдардың жиналуы
- B) Атмосфера құрылымының циклдік өзгерісі
- C) Атмосфераның газдық құрамының тұрақтылығын ұстап тұру
- D) Газ тәрізді заттарды қолдану
- E) Парниктік газдардың жиналуы
- F) Атмосфераның газдық құрамының тұрақтылығының үздіксіз өзгеруі
- G) Атмосфераның қайтымсыз үрдістері

13. Зат айналымына келесілер қатысады:

- A) Қалайы.
- B) Биосфера биоценозы.
- C) Барлық тірі ағзалар.
- D) Торф.
- E) Мұнай.
- F) Өсімдік, жануар, саңырауқұлақтар.

14. Биосфера үшін озон қабатының маңызы келесідей:

- A) Ультракүлгін сәулелерді сіңіреді.
- B) Инфрақызыл сәулелерді сіңіреді.
- C) Лазерлік сәулеленуді сіңіреді.
- D) Көрінетін жарықты сіңіреді.
- E) Ғарыштық сәулелерден Жер атмосферасын қорғайды.

15. Атмосфера ластануының табиғи көзі:

- A) Органикалық заттарды орналастыру
- B) Зауыттардың газ-шанды қалдықтары
- C) Шанды дауылдар
- D) Зымырандық отынның жануы
- E) Көмірдің жануы
- F) Автомобильдік қалдықтар
- G) Тұрмыстық қалдықтарды жағу

16. Химиялық ластану көздері:

- A) Шаңды дауылдармен ластану
- B) Гербицидтермен ластану
- C) Орман өрттерімен ластану
- D) Электромагниттік
- E) Жарық
- F) Инвазия

17. «Sustainable development» сөзі қандай мағына береді:

- A) «Өмірді ұстап тұрушы».
- B) «Үнемі өсіп тұратын қажеттіліктер».
- C) «Альтернативті энергия көздерін игеру»
- D) «Биосфераның шаруашылық сыйымдылығы».
- E) «Тұрақты мәдениет»
- F) «Халық санын бақылау».

18. Стокгольм Конференциясында қоршаған ортаны сақтау саласы бойынша келесі мәселелер туындады:

- A) Биоалуантүрліліктің сақталуы.
- B) Қоршаған ортаны қайта құру бойынша дұрыс емес немесе ойластырылмаған түрде болуы.
- C) Кедейлік ликвидациясы.
- D) Қоршаған ортаны қайта құру салдары ретінде қарастыру.
- E) Өмір сапасын жақсарту.
- F) Денсаулық сақтау.
- G) Шөлденумен күресу.

19. Тұрақты даму тұжырымдамасына экономикалық көзқарастың жобалы түсінігі:

- A) Мегаполистердің ұлғаюы
- B) Материалды ресурстарды қайта үлестіру
- C) Жолдарды жаңарту
- D) Шектеулі ресурстарды ұтымды пайдалану
- E) Қалаларды ірілендіру
- F) Экологиялық, үнемдеуіш технологияларды пайдалану

20. Атомдық энергетика жөніндегі Халықаралық агенттік қызметіне жатады:

- A) Азаматтық ядролық бағдарламалар мен әзірлемелер әскери мақсатта пайдаланылмайтындығына кепілдік беру жүйесін қолдану
- B) Энергияны пайдалануды қысқарту
- C) Табиғи жүйелерді шаруашылыққа пайдаланудан бас тарту
- D) Шаруашылық қызмет
- E) Ядролық қауіпсіздік саласында нормалар даярлау

21. Арал теңізінің экологиялық мәселелері байланысты:

- A) Шаруашылық қажеттіктерге суды тиімсіз пайдалану
- B) Теңіз деңгейінің көтерілуі
- C) Судың тұздылығының біршама артуы
- D) Альтернативті энергия көздерін пайдалану
- E) Су акваториясының кеңеюі
- F) Теңіз деңгейінің төмендеуі

22. Қазақстанның тұрақты дамуға өту тұжырымдамасына сәйкес одан ары әлеуметтік-экономикалық дамуы келесі бағытта жүруі тиіс:

- A) Өмір сүру сапасын жақсарту
- B) Шаруашылық іс-әрекеттердің масштабын арттыру
- C) Ерекше қорғалатын аймақтардың көлемін төмендету
- D) Ерекше қорғалатын аймақтардың аумағының төмендеуі
- E) Табиғи ресурстарды сақтау
- F) Адам тиіспеген табиғи ресурстар аумағының төмендеуі
- G) Қоршаған ортаға зиян келтіретін іс-әрекеттерге жауапкершілікті күшейту

23. Әлеуметтік экологияның құрылуына әсер етті:

- A) Халық санының тығыздығының адам іс-әрекетіне әсері
- B) Адамды зерттеу кезінде қоғамдық тіршілік иесі ретінде қарастыру
- C) Шығу тегі табиғи факторлар
- D) Экологиялық дағдарыстың өршуі
- E) Өлі табиғаттың элементтері

24. БДСҰ-ның мәліметтері бойынша денсаулықтың жағдайы тәуелді факторлар:

- A) Импорт үлесінің төмендеуі
- B) Тіршілік ету ортасы
- C) Экспорт үлесінің артуы
- D) Еңбек дифференциациясының өсуі
- E) Адамның климатқа әсерінің жағдайы
- F) Тұрмыс жағдайы
- G) Тұқымқуалаушылықтың ерекшелігі

25. БҰҰ-ның азық-түлік және ауыл шаруашылық ұйымының (ФАО)іс-әрекетінің негізгі саласы:

- A) Ауылшаруашылығын, орман шаруашылығын және балықшаруашылығын жақсарту және модернизациялауда дамушы мемлекеттерге көмектесу
- B) Әлемдегі кедейлік және ашаршылықтың өткір мәселесін төмендету
- C) Денсаулықты сақтаудың ұлттық бағдарламаларын күшейту саласында мемлекеттер үкіметімен байланыс жасау
- D) Атмосфералық ауаның ластануымен күрес
- E) Адамның климатқа әсерін зерттеу
- F) Ядролыққауіпсіздікті сақтау
- G) Ауылшаруашылық және негізгі ауылшаруашылық ресурстарын ұлғайту

**Экология және тұрақты даму
ПӘНІ БОЙЫНША СЫНАҚ АЯҚТАЛДЫ**

Тіршілік әрекетінің қауіпсіздігі

1. АҚ және ТЖ көліктік қызметінің шешетін мәселелері:

- A) Отындық материалдарымен қамтамасыз ету
- B) АҚ іс-шараларын көлікпен қамтамасыз ету есептемелерін дайындау
- C) Жұмыс нысандарына ауысым жұмыскерлерін тасымалдау
- D) ТЖ аймақтарындағы жұмыстарды атқаруға, өртке қарсы қызметін құру және оларды дайындау
- E) Инженерлік құрамаларды құру және дайындықта ұстау

2. Мемлекеттік деңгейде төтенше жағдайлардың әсерін жою, мемлекеттік жүйелерді ескерту жетекшілігі орындалады:

- A) Апаттық-құқарушылық және апаттық-қалпына келтіру құрамаларымен
- B) ҚР төтенше жағдайлар бойынша орталықтандырылған органымен
- C) Жергілікті атқарушы органдармен
- D) Мекемелердің басшыларымен
- E) Радиациялық, химиялық және биологиялық қорғаныс әскери бөлімдерімен
- F) Азаматтық қорғаныстың аймақтық және нысаналық құрамаларымен

3. АҚ және ТЖ өртке қарсы қызметінің атқаратын қызметі:

- A) Радиациялық барлау жүргізу
- B) Өртке қарсы техниканы және құралдарын дайындықта ұстау
- C) Инженерлік құрамаларды құру және дайындықта ұстау
- D) Зіл-залаға төзімді ғимараттардың салынуын бақылау
- E) Жанар жағар маймен қамтамасыз ету

4. Соққы толқынының зақымдау әрекетін сипаттайтын негізгі параметрлер:

- A) Меншікті белсенділік
- B) Жылдам арын
- C) Жарық импульсі
- D) Соққы толқынының әсер ету уақыты
- E) Радиация деңгейі
- F) Тротилдың эквиваленті
- G) Сәулелену дозасы

5. Химиялық қарудың улылық сипаты бойынша улы заттардың топтары:
- A) Сенсibiliзиялық ықпалы
 - B) Қоздырғыш ықпалы
 - C) Мутагендік ықпалы
 - D) Жергілікті ықпалы
 - E) Канцерогендік ықпалы
 - F) Биологиялық ықпалы
6. Табиғи төтенше жағдайларға жатады:
- A) Көліктік төтенше жағдайлар
 - B) Геофизикалық
 - C) Тұрмыстық желідегі төтенше жағдайлар
 - D) Гидродинамикалық апаттар
 - E) Табиғи өрттер
7. Нысандардағы қызметкерлерді шұғыл қорғау шаралары:
- A) Жағдайға байланысты ЖҚҚ қолдану
 - B) Қорғаныс үймереттерін тұрғызу
 - C) Нысаннан қызметкерлерді көшіру және зардап шеккендерге алғашқы медициналық көмек көрсету
 - D) Зақымданған және бұзылған байланыс желілері мен коммуналды-энергетикалық желілерді жөндеу мен қалпына келтіру
 - E) Қорғаныс және басқа жедел жұмыстар жүргізу
 - F) Қауіптілік туралы жариялау
 - G) Бұзылу көлемі мен дәрежесін анықтау және барлау
 - H) Адамды санитарлық тексеру және киімді залалсыздандыру, техниканы дегазациялау мен дезактивациялау
8. Өрттік ахуалды бағалауды мына нәтижелер бойынша жүргізеді:
- A) Өрт сөндіру құралдарының бар болуын бағалау
 - B) Эвакуациялық шығу жолдарының жағдайы
 - C) Өрт ауырлығының есебі
 - D) Өрт аймағындағы қымбат қондырғылар
 - E) Өрт қауіпсіздігіне жауапты тұлғалардың болуы
 - F) Өрттік ахуалды болжау
9. Техногендік апаттарға жатады:
- A) Қатты аяздар
 - B) Эпифитотия, эпизоотия, эпидемия
 - C) Шөл
 - D) Әуе апаттары
 - E) Электр-энергетикалық жүйедегі апаттар
 - F) Су тасқындары

10. Табиғи апаттарға жатады:

- A) Электр-энергетикалық жүйедегі апаттар
- B) Ғимараттардың құлауы
- C) Әуе апаттары
- D) Су тасқындары
- E) Бөгеттердің жарылуы
- F) Эпифитотия, эпизоотия, эпидемия
- G) Дауылдар

11. Жандыру:

- A) Қарсы отты алдын ала тіреу сызығынан асыра жіберу
- B) Орман жерасты өрттері
- C) Қарсы отты тіреу сызығынан асыра жіберу
- D) Жоғары орман өрттері
- E) Төмен орман өрттері
- F) Қарауыл

12. Қорқыныштың күрделі түрінде, келесі психикалық жағдай болады:

- A) Ажиотаж
- B) Ступор
- C) Бағдарды жоғалту
- D) Ажитация
- E) Талу
- F) Сіреспе

13. Жаппай зақымдайтын қарудың түрлері:

- A) Уландырғыш
- B) Вирусты
- C) Жарылғыш
- D) Биологиялық (бактериалды)
- E) Ядролық

14. Радиациялы жағдайды бағалау:

- A) Заттың тығыздығын білу қажет
- B) Шашыраудың айналу заңын білу қажет
- C) Заттың қайнау температурасын білу қажет
- D) Жұмыс жүргізілгелі жатқан аумақта радиация дәрежесін білу қажет
- E) Сәулеленудің шекті дозасын білу қажет
- F) Жарылыс уақытын білу

15. Жинақтау және аралық эвакуациялық орындар арналған:

- A) Техникаға дезактивация жүргізу үшін
- B) Адамдарды санитарлық өңдеу үшін
- C) Эвакуацияланған тұрғындарды жинап, тіркеп, көліктерге отырғызу үшін
- D) Уақытша тығылатын орындар үшін
- E) Дегазациялық шаралар өткізу үшін
- F) Тұрғындарды эвакуациялау кезінде қосылғандарды ұйымдастыру және есепке алып, тарату үшін
- G) Дозиметриялық, химиялық бақылаулар жүргізу үшін

16. Тұрғындарды эвакуациялау кезінде жаяу жүретін топ:

- A) 2500 адам
- B) 3000 адам
- C) 3500 адам
- D) 500 адам
- E) 1500 адам

17. Азаматтық жеке қорғаныс құралдарына жатады:

- A) Азаматтық газқағарлар
- B) Оқшаулағыш костюмдар
- C) Қолды қорғайтын құралдар
- D) Балалар газқағарлары
- E) Бетті қорғайтын құралдар
- F) Басты қорғайтын құралдар
- G) Арнайы қорғаныс киімі

18. Химиялық уланған аумақ ошағында қаза табуы мүмкін тұлғаларды анықтау үшін:

- A) Ошақ аумағында қалған адамдар саны, қорғаныс деңгейі және АҚҚ уақытында қолдану
- B) Заттың қайнау температурасы
- C) Заттың тығыздығы
- D) Қаныққан бу қысымы
- E) Заттың молекулярлық салмағы
- F) ҚӘУЗ сақтау шарттары

19. Нысананың беріктігін тексерудің соңғы кезеңі:

- A) Беріктігін тексеру
- B) Беріктілікті жоғарылату бойынша жоспарлар жасау
- C) Мекемені қаржыландыруды тексеру бойынша шаралар дайындау
- D) Технологиялық режимдердің өзгеруін тексеру бойынша шаралар дайындау
- E) Қондырғыны ашық алаңға шығару бойынша шаралар дайындау
- F) Факелдік қондырғыларды қолдану бойынша шаралар дайындау
- G) Нысанда АҚ бойынша оқыту

20. Төтенше жағдайларды ескерту және зардаптарын жою мемлекеттік жүйесіне жергілікті деңгейде басшылық қызметін атқарады:

- A) Төтенше жағдай бойынша Қазақстан Республикасының орталық атқару органы
- B) Қазақстан Республикасының үкіметі
- C) Өндірістік қызмет басшылары
- D) Жұмыс берушілер
- E) Азаматтық қорғаныс бөлімшелері
- F) Мекеме басшылары
- G) Төтенше жағдай бойынша Орталық атқару органының аудандық органдары

21. Жедел құтқару кезінде АҚ құрылымдарының дайын болуының максималды уақыты:

- A) 3, 5 сағат
- B) 1,5 сағат
- C) 3 сағат
- D) 2, 5 сағат
- E) 6 сағат
- F) 4 сағат
- G) 2 сағат

22. Өндірістік нысанның тұрақтылығын бағалауға жатады:

- A) Қосымша зақымдаушы фактор ықпалының сипатын анықтау
- B) Қосымша зақымдаушы фактордың болу ықтималдығын анықтау
- C) Ядролық жарылыстың зақымдаушы факторларға беріктігін анықтау
- D) Нысанның тұрақтылығының дәрежесін анықтау
- E) Нысанның өндіріске қажет заттармен қамтамасыз ету жүйесінің сенімділігі
- F) Өндіріс пен Азаматтық қорғанысты басқарудағы тұрақтылық пен тынымсыздық

23. Шұғыл жұмыстар:

- A) Адамдарды санитарлық тексерістен өткізу
- B) Өрт ошағын жою және өртті өшіру
- C) Технологиялық желілерде апат көздерін жою
- D) Су және канализация желілеріндегі апат көздерін жою
- E) Газ және энергетика желілеріндегі апат көзін жою

24. Құтқару жұмыстары:

- A) Зардап шеккендерді іздеу
- B) Газ желілеріндегі апат көзін жою
- C) Энергетика желілеріндегі апат көзін жою
- D) Қозғалыс бағыттары мен аймақтарын барлау
- E) Өрт ошағын жою және өртті өшіру

25. Құтқару жұмыстары уақытының ұзақтығына кері әсерін тигізетін факторлар:

- A) Тұрғындар арасында зардап шеккендердің болуы
- B) Барлау ақпаратының болмауы
- C) Аймақтың биологиялық белсенді заттармен ластануы
- D) Қауіпті өрт факторлары
- E) Көліктің болмауы
- F) Радиоактивті ластану және аймақта ҚӘЕУЗ-дың таралуы
- G) Аймақтың газдануы және әртүрлі жүйелердің бұзылуы
- H) Аймақтың ластануы

**Тіршілік әрекетінің қауіпсіздігі
ПӘНІ БОЙЫНША СЫНАҚ АЯҚТАЛДЫ**

Радиациялық қауіпсіздік негіздері

1. Фотондық сәулеленудің түрлері:

- A) гамма
- B) бета-бөлшектер
- C) электрондар
- D) позитрондар, протондар
- E) нейтрондар

2. Корпускулярлы сәулеленуді құрайды:

- A) тежеуіш
- B) рентген
- C) электронды
- D) аннигиляциялық
- E) сипаттауыш
- F) протонды
- G) нейтронды

3. Радиоактивтілікті зерттеп ашқаны үшін Нобель сыйлығын алған ғалымдар:

- A) А. Эйнштейн
- B) Э. Ферми
- C) А. Бутлеров
- D) А. Вернер
- E) П. Кюри және М. Кюри
- F) Р. Бойль
- G) Ф. Жолио-Кюри және И. Жолио-Кюри

4. Энергия шамасы бойынша нейтрондар түрлері:

- A) мезонды
- B) жеңіл
- C) ауыр
- D) жылдам
- E) баяу
- F) үздіксіз
- G) белсенді

5. Жедел сәулелі аурудың деңгейлері:

- A) аралық
- B) жеңіл
- C) сауығу
- D) созылмалы
- E) летальды
- F) бастапқы

6. Ұлпалардың сезімталдығын есепке алатын иондаушы сәулеленуінің өлшем бірліктері:

- A) Дж/кг
- B) Рад
- C) Кулон/кг
- D) Рентген
- E) Кюри

7. Иондаушы сәулеленудің дозалық өлшемдері:

- A) иондаушы
- B) физикалық
- C) радиациялық
- D) экспозициялық
- E) эквиваленттік

8. Корпускулалық иондық сәулелену:

- A) Рентгендік
- B) Альфа сәулелену
- C) Гамма-сәулелену
- D) Сипаттамалық
- E) Тежелулік
- F) Ультракүлгін

9. АЭС-тегі апат кезіндегі радиациялық жағдайды болжау:

- A) дезактивациялау мерзімін анықтау
- B) адамдардың сәулеге ұшырауы мүмкін дозасы
- C) радионуклидтер типі мен мөлшері
- D) энергоблокты апатқа әкелуі мүмкін жағдайлар
- E) ағзаның радионуклидтерге сезімталдығы
- F) радионуклидтердің миграциясы

10. АЭС-тағы апаттан кейін келесі салдар орын алмайды:

- A) генетикалық зардаптар
- B) өлі туылымдардың көбеюі
- C) салмақ қосылу көбеюі
- D) онкологиялық ауырулар
- E) жаппай эпидемиялар
- F) химиялық қоспалармен улану
- G) ерте босану мен түсіктер

11. Радиациялық йод-131 шығаратын сәуле түрі, ағзада жиналатын орны:

- A) гамма- сәуле шығарушы
- B) бета -сәуле шығарушы
- C) қалқанша безде жиналады
- D) альфа- сәуле шығарушы
- E) сүйектерде жиналады
- F) бүйректе жиналады
- G) бауырда жиналады

12. Иондаушы сәулеленудің табиғи көздері:

- A) түрлі түсті теледидар
- B) компьютер дисплейлері
- C) радиоактивті қалдықтар
- D) жер радиациясы
- E) ғарыштық сәулелену

13. 4-дәрежелі (аса ауыр) жіті сәулелі аурудың сипаттамасы:

- A) жасырын мерзімі жоқ
- B) бас ауру, құсу, тәбет қашуы
- C) 4-6 Гр дозада байқалады
- D) 2-3 Гр дозада байқалады
- E) жасырын мерзімі 5-6 апта
- F) өлімге әкелу мүмкіндігі-30%

14. Аумалы мүшелердің екінші тобы:

- A) білезік
- B) тері
- C) қалқанша без
- D) балтыр
- E) асқазан-ішек
- F) сүйек ұлпасы

15. Иондаушы сәулелер энергиясының биологиялық ұлпаға әсер етуінен туындайтын ағзадағы бастапқы кезеңдегі физикалық-химиялық өзгерістер:

- A) гендік мутациялар
- B) бос радикалдар түзілуі
- C) жасушалардың жандануы
- D) стохастикалық өзгерістер
- E) энергия жұтылуы
- F) атомдардың иондануы

16. Иондаушы сәулелерді анықтау үшін қолданылатын газо-разрядты детекторлар:

- A) Есептеуіш
- B) Электрондық
- C) Сцинтилляциалық
- D) Пропорционалды
- E) Гейгер-Мюллер
- F) Ионизациалық

17. Иондаушы сәулеленуді анықтаудың фотографиялық, сцинтилляциялық, химиялық әдістері негізделген:

- A) қорек элементінің сезімталдылығына
- B) аспап тілшелерінің өзгерісіне
- C) фотоэмульсияның сәулелену әсерінен қараюына
- D) көрінетін жарық фотондарының шығарылуына
- E) су иондары концентрациясының өзгеруіне

18. Иондаушы сәулелерді табудың негізгі әдістері:

- A) жылулық
- B) фотографиялық
- C) құрылымдық
- D) сцинтилляциялық
- E) вольтамперлік

19. Ғимараттар мен құрылыстарды дезактивациялауда қолданылмайтын тәсілдер:

- A) металл щеткамен өңдеу
- B) шаңды сору
- C) қышқыл ерітіндімен жуу
- D) бумен өңдеу
- E) су ағынымен жуу

20. Созылмалы аққанның III сатысы сипатталады:

- A) Кейбір үрдістердің ауысуының бұзылуымен
- B) Қаназдықпен
- C) Қатты лейкопениямен
- D) Асқорытқыш бездің функциялық жеткіліксіздігімен
- E) Шырыштағы ЖКТ атрофикалық үдерістермен

21. Созылмалы аққанның I сатысы сипатталады:

- A) Қатты лейкопениямен
- B) Жүрек-қантамырлар жүйесінің жүйке реттегіштік бұзылуымен
- C) Төзімді бір қалыпты лейкопениямен
- D) Төзімсіз бір қалыпты лейкопениямен
- E) Қаназдықпен
- F) Кейбір үдерістердің ауысуының бұзылуымен
- G) Асқорытқыш бездің функциялық жеткіліксіздігімен

22. I және II сыныптың аймағының жұмыстарына арналған үй-жайлардың едендері мен қабырғалары, төбелеріне қойылатын талап:

- A) аймақтар мен сыныптарды қара түске бояу
- B) ауыстырылып тұратын материалдар болуы
- C) жуатын құралдарды қолданбау
- D) аймақтар мен сыныптарды әртүрлі түске бояу
- E) жуу құралдарына төзімді болуы
- F) сіңіргіштігі жоғары материалдармен қапталуы
- G) аймақтар мен сыныптар түстерге боялмайды

23. Ашық сәулелену көздері жұмыскерлеріне қойылатын негізгі талаптар:

- A) Қауіптілікті ескерту плакаттарын ілу
- B) Радиоактивті қалдықтарды жинау және жою
- C) Радиациялық қауіпсіздік пен бақылауға жауапкершілік
- D) Дәрігерлік тексеруден өткізу
- E) Радиациялық қауіпсіздік нұсқаулығымен жұмыс атқару
- F) Қызметкер біліктілігін арттыру
- G) Ішкі сәулеленуден қорғану

24. Атом энергиясын пайдалану саласындағы уәкілетті мемлекеттік органның құзыретіне жатады:

- A) Азаматтардың радиациялық қауіпсіздікті қамтамасыз етуін қадағалау
- B) Иондаушы сәулелендірудің белгіленген нормалардан әсер етуіне жол бермеу
- C) Радиациялық қауіпсіздікті қамтамасыз ету саласындағы бағдарламаларды әзірлеу және іске асыру
- D) Радиациялық қауіпсіздікті сақтауды қамтамасыз ету
- E) Технологиялық регламенттің бұзылуы туралы дер кезінде хабарлап отыру
- F) Радиациялық қауіпсіздікті қамтамасыз ету саласындағы нормалар мен ережелер әзірлеу, олардың сақталуын бақылау

25. Халықаралық радиологиялық қорғау комиссиясы (ХРҚК) ұсынған дозалық жүктеменің принциптері:

- A) Жеке эквивалентті доза шегін құру
- B) Ядролық өндіріс үшін тәуекелділікке қол жеткізу
- C) Радиациялық қорғанысты оңтайландыру
- D) Тәуекелдіктің шектен асуын болдырмау
- E) Қоршаған орта зақымдалуын болдырмау
- F) Ядролық энергетика үшін доза шегін құру

**Радиациялық қауіпсіздік негіздері
ПӘНІ БОЙЫНША СЫНАҚ АЯҚТАЛДЫ**